

RAMSES

Syn světla

CHRISTIAN JACQ

AL
press

edice
KIOKAN

edice
KLO/KAN

Copyright © Éditions Robert Laffont, S. A., Paris, 1995

Translation © Dagmar Slavíková, 1996

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z francouzského originálu Ramses: Le fils de la Lumière
přeložila Dagmar Slavíková

Redakční úprava Lukáš Foldyna

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokán, 1996

shop@alpress.cz

Vydání druhé, 2018

ISBN 978-80-7543-754-9

PŘEDMLUVA

„Ramses, největší z vítězů, Král slunce, Strážce pravdy.“ Těmito slovy popisuje faraóna Ramsese II. Jean-François Champollion, který nám otevřel brány Egypta dešifrováním hieroglyfů.

Jméno Ramses přetrvalo věky a zvítězilo nad časem. Ztělesňuje moc a velikost Egypta faraónů, duchovního otce západních civilizací. V průběhu šedesáti sedmi let, od roku 1279 do 1212 př. Kr., dovede Ramses, „Syn světla“, svoji zemi až k vrcholu slávy a rozšíří její moudrost.

Na půdě Egypta se s tímto vládcem návštěvník setká na každém kroku. Zanechal svá znamení na nespočetných monumentech vybudovaných jeho staviteli nebo obnovených za jeho vlády. Každému vytanou na mysli především dva chrámy v Abú Simbelu, kde navěky vládne dvojice tvořená božským Ramsesem a velkou královskou manželkou Nefer-tari, a také slavná sloupová síň chrámu v Karnaku nebo sedící a usmívající se kolos v chrámu v Luxoru.

Ramses není hrdinou jediného románu, ale celé epopeje, která nám jej představí od zasvěcování do úřadu faraóna pod vedením otce Setchiho, muže stejně impozantního jako jeho syn, až k posledním dnům tohoto vladaře, jenž musel čelit nesčetným zkouškám. Věnujeme mu románovou sérii o pěti svazcích, jež se snaží vytvořit obraz výjimečného osudu, na němž se podílely nezapomenutelné osobnosti jako Setchi, jeho manželka Tuja, ušlechtilá Nefertari, krásná Iset, básník

Homér, zaklínač hadů Setau, Hebrejec Mojžíš a spousta dalších, kteří oživnou na následujících stránkách.

Ramsesova mumie se zachovala. Rysy velkého starce vyvolávají dojem úžasné síly. Mnozí návštěvníci sálu mumii v káhirském muzeu mají pocit, jako by se právě chystal probudit ze spánku. To, co Ramsesovi upřela fyzická smrt, mu navrátí kouzelná moc románu. Díky možnostem fikce a objevům egyptologie budeme moci sdílet jeho obavy i naděje, prožívat jeho prohry i vítězství, setkat se s ženami, jež miloval, trpět spolu s ním zradou i těšit se z věrného přátelství, bojovat proti silám zla a hledat ono světlo, z něhož se vše rodí a k němuž vše zase spěje.

Velký Ramses... Jaký to společník na spisovatelově pouti! Od jeho prvního souboje s divokým býkem až po uklidňující stín akácie v západní zemi se tu rozvíjí osud velikého faraóna spojený s osudem Egypta, té země milované bohy, země vody a slunce, kde slova přímost, spravedlnost a krása měla ještě smysl a zhmotňovala se v každodennosti. Země, v níž život posmrtný i vezdejší byly v neustálém kontaktu, v níž přítomnost neviditelného byla hmatatelná a v níž láska k životu a k nepomíjejícímu obohacovala srdce lidí a naplňovala ho radostí.

Takový byl Ramsesův Egypt.

Autor

1

Divoký býk znehybněl a upřeně sledoval mladého Ramsese.

Zvíře bylo obludné: nohy silné jako sloupy, dlouhé, povislé uši, tuhý vous na spodní čelisti, srst hnědá a černá. Ucítlo chlapcovu přítomnost.

Ramsese fascinovaly býkovy rohy, u kořene se přibližující a zbytnělé, potom zahnuté dozadu a na konci směřující vzhůru, vytvářející tak jakousi přílbu zakončenou ostrými hroty schopnými roztrhnout tělo každého odpurce.

Chlapec ještě nikdy neviděl tak obrovského býka.

Zvíře náleželo k nebezpečnému plemeni, kterému se váhali postavit i nejzkušenější lovci. Uprostřed svého stáda to byl tvor mírný, ochotně pomáhal nemocným nebo raněným družkám, pozorný k výchově mladých, ale obávaný rváč, jakmile něco narušilo jeho klid. Rozvzteklil se při sebemenším podnětu a v tu chvíli byl nadán neuvěřitelnou rychlostí. Neuklidnil se dřív, dokud svého protivníka nezničil.

Ramses o krok couvl.

Býkova oháňka bičovala vzduch. Zvíře vrhlo zuřivý pohled na vetřelce, který se opovážil vniknout na jeho území, pastvinu u mokřin, kde rostl vysoký rákos. Nedaleko se telila kráva, obklopena družkami. Velký samec vládl neohroženě na tomto odlehlém místě nilského břehu a nepřipustil žádnou cizí přítomnost.

Mladík doufal, že ho ukryje porost. Ale zapadlé temně hnědé oči býka se z něho už nespustily. Ramses věděl, že mu neunikne. Zbledl strachem a pomalu se obrátil k otci.

Setchi, egyptský faraón, ten, jemuž přezdívali „vítěz nad býky“, stál asi deset kroků za synem. Říkalo se, že už jeho

pouhá přítomnost paralyzuje nepřátele. Jeho inteligence a bystrost, ostrá jako sokolí zobák, zasahovala všude a nebylo nic, co by nevěděl. Se svou štíhlou vysokou postavou, přísným obličejem, vysokým čelem, orlím nosem a vystoupilými lícními kostmi ztělesňoval Setchi autoritu. Tento monarcha, ctěný i obávaný, vrátil Egyptu jeho dřívější slávu.

Ramses, který měl ve svých čtrnácti letech už postavu dospělého muže, se s otcem setkal poprvé.

Až dosud byl veden v paláci učitelem, který měl za úkol udělat z něj ušlechtilého člověka, jenž by šťastně trávil své dny coby královský syn výkonem nějaké vysoké funkce. Setchi ho však vytrhl z výuky hieroglyfům a odvedl ho na venkov, daleko od jakékoliv vesnice. Nepadlo jediné slovo.

Jakmile porost zhoustl, král se synem vystoupili z vozu taženého dvěma koňmi a vnořili se do vysoké trávy. Za ní se ocitli na území býka.

Kdo naháněl více strachu – divoké zvíře, nebo faraón? Z jednoho i druhého vyzařovala mocná síla, kterou mladý Ramses nebyl s to ovládnout. Netvrdili snad vyprávěči, že býk je posvátné zvíře oživené ohněm z onoho světa a že faraón se sbratřuje s bohy? Navzdory vysoké urostlé postavě a nebojácnosti se chlapec cítil sevřen mezi dvěma téměř spřízněnými silami.

„Všiml si mě,“ řekl rádoby klidným hlasem.

„Tím líp.“

Tato první dvě slova, která k němu otec pronesl, zněla jako odsouzení.

„Je obrovský, je...“

„A ty? Kdo jsi ty?“

Otázka Ramsese překvapila. Býk zuřivě rozhrábl levou přední nohou zem. Volavky vyděšeně vzlétly, jako by opouštěly bitevní pole.

„Jsi zbabělec, nebo královský syn?“

Setchiho pohled mu pronikl až do duše.

„Bojuji rád, ale...“

„Opravdový muž jde až na hranici svých sil, král ještě dál. Jestliže toho nejsi schopen, nebudeš vládnout a už se nikdy neuvidíme. Žádná zkouška tě nesmí zvíkat. Odejdi, jestliže si to přeješ. V opačném případě ho chyt.“

Ramses se odvážil zvednout zrak a snesl otcův pohled.

„Posíláte mě na smrt.“

„Bud' mocným, věčně mladým býkem s neohroženým srdcem a ostrými rohy, jehož nepřemůže žádný nepřítel,“ řekl mi kdysi můj otec. Ty, Ramsesi, jsi vyšel z lůna své matky jako skutečný býk a máš se stát zářícím sluncem, které svými paprsky oblažuje lid. Skrýval ses v mé ruce jako hvězda. Dnes rozevírám dlaň. Zatřpyť se, nebo zhasni.“

Býk zabučel. Rozhovor vetřelců ho dráždil. Všechny zvuky okolní krajiny se ztlumily. Od hlodavců až po ptáky, všichni postřehli bezprostřední blízkost zápasu.

Ramses se postavil k býkovi čelem.

V boji holýma rukama už díky hmatům, jež ho naučil jeho učitel, porazil soupeře těžší a silnější než on sám. Ale jakou strategii má použít proti takovému monstru?

Setchi podal synovi dlouhý provaz se zátažným klouzavým uzlem.

„Jeho síla je v hlavě. Chyt' ho za rohy a zvítězíš.“

Chlapci se vrátila naděje. Při vodních turnajích na palácovém jezeře si už častokrát vyzkoušel zacházení s lasem.

„Jakmile býk uslyší zasvištění lasa, vyřítí se na tebe,“ upozornil ho faraón. „Nesmíš ho minout, protože druhou šanci už nedostaneš.“

Ramses si v duchu zopakoval správný pohyb a snažil se dodat si odvahy. Navzdory svému mládí už měřil metr sedmdesát a stavěl na odiv atletické svalstvo všestranného sportovce. Jak ho jen dráždila dětská kadeř přidržívaná páskem na úrovni uší, ta rituální ozdoba z jeho krásných světlých vlasů! Jakmile se stane dvorním hodnostářem, bude moci nosit jiný účes.

Poskytne mu však k tomu osud čas? Horkokrevný mladík se pochopitelně už častokrát, a nikoliv bez jisté chvás-

tavosti, dovolával zkoušek, které by ho byly hodny. Netušil, že jeho přání faraón splní osobně a tak nemilosrdným způsobem.

Býk podrážděný pachem člověka už nebude čekat. Ramses sevřel lano. Jakmile zvíře chytí, bude třeba vyvinout sílu obra, aby ho znehybnil. Protože takovou sílu ještě nemá, bude muset jít až za hranice sama sebe, i kdyby mu z toho mělo puknout srdce.

Ne, faraóna nezkłame.

Roztočil laso. Býk vyrazil kupředu s rohy napřed.

Chlapec byl překvapen rychlostí zvířete, odskočil stranou, povolil pravou paži a vrhl laso, které se zavlnilo jako had a zasáhlo býkova záda. Dokončil pohyb, ale smekl se přitom na vlhké půdě a upadl v okamžiku, kdy se ho rohy chystaly probodnout. Otřely se mu o hrud, on však nezavřel oči.

Chtěl vidět svoji smrt zblízka.

Rozčilený býk běžel dále až k rákosí, kde se prudce obrátil. Ramses zatím vstal a zabodl svůj zrak do jeho očí. Bude mu vzdorovat do posledního okamžiku a dokáže Setchimu, že královský syn umí zemřít důstojně.

Rozběh monstra byl rázem zastaven. Jeho rohy poutalo lano, které svíral pevně v ruce faraón. Býk šlel vztekem a trhl hlavou tak prudce, že si málem zlomil vaz. Jeho snaha o uvolnění však byla marná. Setchi využil jeho neuspořádanou sílu a obrátil ji proti němu.

„Chyt jeho oháňku!“ nařídil synovi.

Ramses přiskočil a popadl téměř holou zvířecí oháňku s chomáčem chlupů na konci, stejnou, jakou nosil faraón za opaskem své suknice na znamení přemožitele býčí síly.

Poražené zvíře se uklidnilo, hlasitě funělo a mručelo. Král pokynul Ramsesovi, aby se postavil za něj, a pak býka uvolnil.

„Tento druh je nezkrotitelný. Takový samec se vrhne do ohně nebo do vody, a dokáže se dokonce skrýt za stromem, aby překvapil svého nepřitele.“

Býk otočil hlavu a na okamžik pohlédl na svého soupeře. Potom se klidným krokem vzdálil na pastvinu, jako by se cítil vůči faraónovi bezmocný.

„Vy jste silnější než on!“

„My už nejsme soupeři, protože jsme uzavřeli pakt.“

Setchi vytáhl z koženého pouzdra dýku a potom rychlým a přesným pohybem usekl Ramsesovu dětskou kadeř.

„Otče...“

„Tvé dětství je mrtvé. Zítra začíná život, Ramsesi.“

„Ale nepřemohl jsem býka.“

„Přemohl jsi strach, prvního z nepřátel na cestě k moudrosti.“

„Je jich ještě hodně?“

„Určitě mnohem víc než zrněk písku v poušti.“

Chlapce páčila na rtech otázka.

„Mám tomu rozumět... že jste mne vybral jako nástupce?“

„Myslíš, že k vládě nad lidmi stačí odvaha?“

2

Ramsesův vychovatel Sary pobíhal po celém paláci a hledal svého žáka. Nebylo to poprvé, co chlapec utekl z hodiny matematiky a věnoval se koním nebo závodům v plavání s partou svých přátel, vzpurných a neposedných.

Břichatý a bodrý Sary neměl rád tělesný pohyb a v jednom kuse na svého žáka láteřil, ale dělal si starosti při sebemenším mladickém výstřelku. Záviděníhodné postavení princova učitele mu vynesl sňatek s mnohem mladší ženou, než byl on sám, Ramsesovou starší sestrou.

Záviděníhodné... Jen pro ty, kdo neznali úplně nemožnou povahu faraónova mladšího syna! Bez vrozené trpělivosti

a přímo urputné snahy rozšířit tomu drzému a příliš sebejistému klukovi obzor by se Sary musel svého úkolu vzdát. Shodně s tradicí se faraón výchovou svých malých dětí nezabýval. Čekal na okamžik, kdy se z dítěte stane dospělý člověk, teprve pak se s ním setkal a podrobil ho zkoušce, aby zjistil, bude-li schopen vládnout. V tomto případě však bylo rozhodnuto už dávno: na trůn usedne Šenar, starší Ramsesův bratr. Proto bylo třeba usměrnit bujnost mladšího, aby se stal v nejlepším případě dobrým generálem, v nejhorším spokojeným dvořanem.

V plném rozkvětu třicítky by Sary velmi rád trávil čas po boku dvacetileté choti ve své vile na břehu jezírka. Ale nenudil by se? Díky Ramsesovi se žádný den nepodobal tomu předešlému. Chlapcova žízeň po životě byla neuhasitelná, jeho představivost bezbřehá. Než souhlasil se Sarym, umožil několik vychovatelů. I když jejich střety byly víc než časté, podařilo se Sarymu nakonec dosáhnout cíle: rozšířit mladíkův obzor ve všech vědách, jež musel znát a ovládat písař. Aniž si to přiznal, zušlechťovat Ramsesova bystrého ducha s jeho často výjimečnou intuicí bylo skutečnou radostí.

Od jistého času se mladík změnil. On, který nesnášel ani minutu nečinnosti, prodléval dlouhé chvíle nad radami starého mudrce Ptahhotepa. Sary ho dokonce přistihl, jak zasněně pozoruje tanec vlaštovek v ranním slunci. Zrání se chystalo dokončit své dílo a učitel si kladl otázku, z jakého kovu bude ukut muž jménem Ramses a zdali se oheň jeho mládí promění v jiný, méně neuspořádaný, ale stejně mocný.

Jak si nedělat starosti s tolika vlohami? U dvora, stejně jako v kterékoliv jiné společenské vrstvě, měli průměrní lidé neradi, ba dokonce nenáviděli ty, jejichž osobnost činila bezvýznamnost ostatních ještě pohaslejší a nudnější. Jakkoliv nevzbuzovalo Setchiho nástupnictví žádnou nejistotu a Ramses se v žádném případě nemusel obávat nevyhnutelných intrik podněcovaných vlivnými, jeho zítřky jsou možná méně úsměvné, než by se dalo předpokládat. Někteří, počínaje jeho

vlastním bratrem, už pomýšleli na to, aby ho vyloučili z vysokých státních funkcí. Co z něj bude, když bude vykázán do nějaké vzdálené provincie? Přivykne venkovskému způsobu života a jednoduchému rytmu ročních období?

Sary se neodvážil odhalit své trápení před sestrou svého žáka z obavy před jejím tlacháním. A svěřit se Setchimu, to bylo nemožné. Faraón byl do práce jako kat a byl příliš zaplněn řízením den ode dne rozkvetlejší země, než aby věnoval pozornost duševním stavům nějakého učitele. Bylo dobré, že otec a syn nebyli v žádném kontaktu. Tváří v tvář tak silné osobnosti jako Setchi by Ramses neměl jinou volbu než vzpouru, nebo záhubu. Tradice měla v sobě rozhodně něco dobrého. Otcové nebyli pro výchovu svých dětí v nejlepším postavení.

Postoj Tuji, velké královské manželky a Ramsesovy matky, byl naprosto odlišný. Sary byl jedním z mnoha, kdo si povšimli, že dává výraznou přednost mladšímu synovi. Kultivovaná a jemná Tuja znala dobré i špatné stránky každého dvořana. Jakožto skutečná vládkyně nad královským domem bděla nad přísným dodržováním etikety a těšila se úctě šlechty i lidu. Sary se však Tuji bál. Kdyby ji obtěžoval směšnými obavami, znevážil by se. Královna neměla ráda mluvky. Nepodložené obvinění považovala za stejně špatné jako lež. Bylo lépe mlčet než se pasovat na proroka špatných zpráv.

Navzdory vnitřnímu odporu zamířil Sary do stájí. Bál se koní a jejich nečekaných výpadů, nesnášel společenství stájníků a ještě méně jezdců s jejich zbytečným hrdinstvím. Nevšímal si žertů, které ho provázely, a marně pátral po svém žáku. Nikdo ho už dva dny neviděl a všechny to udivovalo.

Sary zapomněl i na oběd a celé hodiny se snažil Ramsese najít. S postupujícím soumrakem se vyčerpaný a zaprášený rozhodl pro návrat do paláce. Brzy bude muset na zmizení chlapce upozornit a prokázat, že s tímto dramatem nemá nic společného. Jak by mohl přijít na oči princově sestře?

Plný chmurných myšlenek opomněl pozdravit kolegy vycházející z přednáškové síně. Od zítřejšího rána se bez velkých nadějí začne vyptávat Ramsesových nejlepších přátel. Kdyby nezískal žádnou stopu, musel by se s tou strašnou skutečností smířit.

Čím se Sary prohřešil proti bohům, že ho tak mučí zlým duchem? Pomyšlení na zničenou kariéru u něj vzbuzovalo pocit nejkřiklavější nespravedlnosti. Vyženou ho ode dvora, jeho manželka ho odvrhne, bude sražen na úroveň prادلáře! Vyděšen takovým úpadkem usedl Sary se zkříženými nohama na své obvyklé místo.

Obyčejně naproti němu sedával Ramses, tu pozorný, jindy zamyšlený, ale vždycky schopný reagovat nějakým neočekávaným způsobem. V osmi letech už uměl jistou rukou psát hieroglyfy a vypočíst spádový úhel pyramidy, protože taková cvičení se mu líbila.

Učitel zavřel oči, aby si probral v paměti nejlepší okamžiky svého společenského vzestupu.

„Jsi nemocen, Sary?“

Ten hlas... Ten najednou vážný a autoritativní hlas!

„Ty? Jsi to opravdu ty?“

„Jestliže spíš, pokračuj. Když ne, podívej se!“

Sary otevřel oči.

Byl to skutečně Ramses, i on samý prach, ale pohled jiskrný.

„Potřebujeme se umýt, jeden i druhý. Kde ses toulal, učitelí?“

„V nezdravých místech, jako například ve stájích.“

„Hledals mě?“

Ohromený Sary vstal a obešel Ramsese kolem dokola.

„Co jsi udělal s dětskou kadeří?“

„Otec mi ji osobně usekl.“

„Nemožné! Rituál vyžaduje, aby...“

„Zpochybňuješ moje slovo?“

„Promiň mi to.“

„Sedni si, učitelí, a poslouvej.“

Pod dojmem princova tónu, který už nebyl dětský, Sary poslechl.

„Otec mě podrobil zkoušce s divokým býkem.“

„To... to není možné!“

„Nezvítězil jsem, ale postavil jsem se tomu monstru a myslím... že můj otec si mě vybral jako budoucího regenta!“

„Ne, princí. Byl ustanoven tvůj starší bratr.“

„Podstoupil zkoušku s býkem?“

„Setchi tě prostě chtěl konfrontovat s nebezpečím, které máš tak rád.“

„Marnil by svůj čas pro takovou bezvýznamnost? Povolal mě k sobě, jsem si tím jist!“

„Nedělej si iluze a nechej ten nesmysl být.“

„Nesmysl?“

„Řada vlivných osobností u dvora si tě příliš neváží.“

„Co mi vyčítají?“

„Že jsi sám sebou.“

„Vyzýváš mě, abych se vrátil do řady?“

„Vyžaduje to zdravý rozum.“

„Rozum nemá sílu býka.“

„Hry o moc jsou krutější, než by sis myslel. Abys v nich zvítězil, nepostačí ti udatnost.“

„Takže mi pomůžeš.“

„Prosím?“

„Znáš přece dobře dvorské mravy. Označ mé přátele a nepřátele a poraď mi.“

„Žádáš ode mne příliš mnoho... Jsem jenom tvůj učitel.“

„Zapomněl jsi, že moje dětství je mrtvé? Buď se staneš mým skutečným učitelem, nebo se spolu rozloučíme.“

„Nutíš mě neuváženě riskovat a nejsi stvořen k nejvyššímu úřadu. Tvůj starší bratr se na něj připravuje už dlouho. Když ho budeš provokovat, zničí tě.“

3

Konečně velký večer.

Rodilo se novoluní, noc byla tmavá, jak jen mohla být. Ramses pozval všechny spolužáky, vychovávané jako on královskými učiteli, k rozhodující schůzce. Podaří se jim uniknout bdělosti strážců a sejít se ve městě, aby se pokusili odpovědět na otázku, která je všechny páčila v srdci a kterou se dosud nikdo z nich neodvážil položit?

Ramses vylezl ze svého pokoje oknem a seskočil z prvního patra. Kyprá půda rozkvetlé zahrady ztlumila náraz. Kráček podél budovy. Strážných se nebál. Někteří spali, jiní hráli v kostky. Kdyby měl smůlu a zkřížil přesto některému z nich cestu, vyjednával by s ním, nebo by ho srazil.

Ve svém rozrušení zapomněl na jednoho tvora, který nezahálel: středně velkého psa s nazlátlou srstí, podsaditého, svalnatého, s povislýma ušima a spirálovitě stočeným ohonem. Stál uprostřed cesty, neštěkal, ale nenechal ho projít.

Ramses se instinktivně snažil setkat s jeho pohledem. Pes se posadil na zadní a mával ocasem. Mladík k němu přistoupil a pohládl ho. Bylo navázáno okamžité přátelství. Na červeně zbarveném koženém obojku stálo jméno: „Hlídač“.

„A co kdybys mě doprovodil?“

Hlídač přikývl krátkým čenichem, zakončeným černou bambulkou, a vedl nového pána k východu z paláce, kde byli vzdělávání budoucí egyptští hodnostáři.

Čas už pokročil, ale na ulicích Memfidy, nejstaršího hlavního města země, se ještě procházela spousta lidí. Navzdory nevoli bohatých Théb na jihu si město uchovalo svoji dřívější prestiž. V Memfidě měly sídlo velké univerzity a děti z královské rodiny i jiné, výjimečně nadané, hodné zastávat

nejvyšší funkce, tu získávaly přísnou a intenzivní výchovu a vzdělání. Přijetí do Kapu, „uzavřeného prestižního vzdělávacího střediska“, budilo velkou závist, ale ti, kteří tu pobývali od svého útlého dětství jako Ramses, neměli jinou touhu než odtud uniknout!

V tunice s krátkými rukávy z obyčejného materiálu, kterou se neodlišoval od ostatních chodců, došel Ramses až k slavné pivnici ve čtvrti lékařské školy, kde budoucí léčitelé rádi trávili nemálo času po celodenním tvrdém studiu. Protože ho Hlídač už neopustil, princ ho neodehnal a vstoupil i s ním do budovy „dětem z Kapu“ zakázané.

Ramses však už nebyl dítětem a ze zlatého vězení se mu podařilo uniknout.

Ve velkém sálu pivnice čekaly milovníky silného piva, vína a palmového likéru pohostinné rohože a taburety okolo váp-nem nabílených zdí. Patron ochotně vystavoval plné amfory z delty, sousedních oáz nebo z Řecka a vychvaloval jakost svých výrobků. Ramses si vybral klidné místo, odkud mohl sledovat vstupní dveře.

„Co si dáš?“ zeptal se sluha.

„Prozatím nic.“

„Neznámí platí předem.“

Princ mu podal karneolový náramek.

„Bude ti to stačit?“

Sluha si předmět prohlížel.

„V pořádku. Víno, nebo pivo?“

„Tvoje nejlepší pivo.“

„Kolik pohárů?“

„Ještě nevím.“

„Přinesu džbán... Až si to upřesníš, dostaneš poháry.“

Ramses si uvědomil, že nezná cenu věcí. Muž ho bezpochyby okradl. Byl nejvyšší čas, aby odešel ze školy příliš pečlivě chráněné před vnějším světem.

S Hlídačem u nohou sledoval princ vchod do pivnice. Kdo z jeho spolužáků se odváží pokoušet osud? Probíral je v du-

chu jednoho po druhém, vyloučil nejochablější a největší kariéristy a zůstal u tří jmen. Ti necouvnu před žádným nebezpečím.

Když překročil práh Setau, Ramses se usmál.

Jeho přítel, podsaditý, mužný, s výraznými svaly, matnou pletí a černými vlasy, byl synem námořníka a jedné Núbijky. Učitelovu pozornost upoutala jeho výjimečná vytrvalost a odolnost, stejně jako nadání pro chemii a studium rostlin. Profesori z *Kapu* nelitovali, že mu otevřeli dveře k nejvyššímu vzdělání.

Nemluvný Setau usedl vedle Ramsese.

Chlapci neměli čas na rozmluvu, protože vstoupil drobný, hubený a křehký Ameni. Měl bledou pleť a navzdory mladému věku už prořídlé vlasy a nebyl schopen se věnovat žádnému sportu nebo nosit těžké předměty, ale převyšoval všechny ostatní v umění psát hieroglyfy. Byl neúnavně pracovitý, v noci spal jenom tři čtyři hodiny a znal velké autory lépe než jeho profesor literatury. Byl synem sádraře a stal se hrdinou celé rodiny.

„Podařilo se mi dostat se ven tak, že jsem daroval svoji večeri strážnému,“ oznámil hrdě.

I jeho Ramses očekával. Věděl, že Setau, bude-li to nezbytné, použije síly a Ameni zase lsti.

Třetí příchozí prince překvapil. Nikdy by nevěřil, že by bohatý Aša tolik riskoval. Pro jediného syna z vysokého šlechtického rodu byl pobyt v *Kapu* přirozenou a povinnou zastávkou na cestě ke kariéře vysokého funkcionáře. Byl elegantní, s jemnými údy, oválným obličejem a pečlivě udržovaným knírkem. Na ostatní se často díval pohrdavě a okouzloval je svým úlisným hlasem a očima jiskřícíma inteligencí.

Posadil se naproti trojici.

„Překvapen, Ramsesi?“

„Přiznávám, že ano.“

„Spustit se s vámi na jeden večer mi není proti mysli. Život mi připadá monotónní.“

„Riskujeme potrestání.“

„Vylepší tomu novému jídlu chuť. Už jsme kompletní?“

„Ještě ne.“

„Že by tě zradil tvůj nejlepší přítel?“

„Přijde.“

Ironický Aša dal nalít pivo... Ramses se ho ani nedotkl. Hrdlo mu svíral neklid a zklamání.

Že by se tak těžce zmýlil?

„Tamhle je!“ zvolal Amení.

Se svou vysokou postavou, širokými rameny, bujnou hřívou a pruhem vousu lemujícím bradu vypadal Mojžíš na mnohem víc než na patnáct let. Pocházel z rodiny Hebrejců, která byla v Egyptě usídlena už po několik generací, a byl přijat do *Kapu* už v útlém mládí vzhledem k značným intelektuálním schopnostem. Protože byl stejně silný jako Ramses, utkávali se brzy oba chlapci ve všech možných oblastech, až spolu uzavřeli pakt o neútočení a společném postupu proti učitelům.

„Jeden starý strážný mě nechtěl pustit ven. Protože jsem ho nechtěl srazit, musel jsem ho o nutnosti své výpravy přesvědčit.“

Poblahopřáli si navzájem a vyprázdnili pohár, který měl nenapodobitelnou chuť zakázaného ovoce.

„Odpovězme si na jedinou důležitou otázku,“ vyzval je Ramses. „Jak získáme skutečnou moc?“

„Ovládáním hieroglyfů,“ odpověděl okamžitě Amení. „Náš jazyk je jazykem bohů. Používali ho mudrci, aby předali své učení. ‚Napodobuj své předky,‘ je psáno, ‚neb oni znali život před tebou. Moc je dána věděním, jedině písmo zvěčňuje.““

„Plácání literárních vzdělců,“ namítl Setau.

Amení zrudnul.

„Odmítáš uznat, že písař má v rukou skutečnou moc? Ob-lečení, zdvořilost, umění žít, přesnost, úcta k danému slovu, odmítání nečestnosti a závisti, sebeovládání, umění mlčet,

aby vynikl samotný psaný projev, toto vše jsou vlastnosti, které chci rozvíjet.“

„Nedostačující,“ usoudil Aša. „Nejvyšší moc, to je moc diplomacie. Proto brzy odjedu do ciziny, abych se naučil jazykům našich spojenců i našich nepřátel, pochopil, jak funguje mezinárodní obchod, jaké jsou skutečné záměry ostatních vládců, a tak jimi mohl manipulovat.“

„To je typická ctižádost městského člověka, který ztratil veškerý kontakt s přírodou,“ prohlásil Setau. „Město, to je skutečné nebezpečí, které na nás číhá!“

„Neřekl jsi nám nic o svém vlastním dobývání moci,“ poznamenal Aša ostře.

„Existuje jediná cesta, kde se neustále mísí život se smrtí, krása s hrůzou, lék s jedem: cesta hadů.“

„Žertuješ?“

„Kde jsou hadi? V poušti, na polích, v bažinách, na březích Nilu a kanálů, na mlatech, v chatrčích pastevců, v dobytčích ohradách, a dokonce v temných a chladných zákoutích domů! Hadi jsou všude a znají tajemství stvoření. Svůj život zasvětim tomu, abych jim to tajemství vyrval.“

Nikdo se ho neodvážil kritizovat. Zdálo se, že jeho rozhodnutí je výsledkem zralé úvahy.

„A ty, Mojžíši?“ chtěl vědět Ramses.

Mladý obr zaváhal.

„Závidím vám, přátelé, protože já odpovědět neumím. Mám v hlavě podivné myšlenky, duch těká z místa na místo, ale můj osud zůstává jako v mlze. Měli by mi přidělit nějaké důležité místo ve velkém harému *(ve starém Egyptě nebyl harém pozlaceným vězením pro krásné ženy, ale důležitou ekonomickou institucí – pozn. překl.)*, a dokud se nenajde něco zajímavějšího, jsem ochoten to přijmout.“

Zraky všech chlapců se upřely na Ramsese.

„Existuje jediná skutečná moc,“ prohlásil. „Moc faraóna.“

4

„**M**oc jsi nás nepřekvapil,“ konstatoval Aša.
„Otec mě podrobil zkoušce s divokým býkem,“ prozradil jim Ramses. „Proč by to dělal, kdyby neměl v úmyslu připravovat mě na úřad faraóna?“

Princovi spolužáci ztratili řeč. První se vzpamatoval Aša.

„Copak Setchi nestanovil jako svého nástupce tvého staršího bratra?“

„Tak proč v tom případě nedonutil setkat se s tím monstrem jeho?“

Ameni zářil.

„To je báječné, Ramsesi! Být přítelem budoucího faraóna, to je ohromné!“

„Nenech se unést,“ doporučil Mojžíš. „Setchi se možná ještě nerozhodl.“

„Budete se mnou, nebo proti mně?“ zeptal se Ramses.

„S tebou! Až do smrti!“ odpověděl Ameni.

Mojžíš souhlasně přikývl.

„Otázka vyžaduje uvážlivost,“ usoudil Aša. „Jestliže uvidím, že tvoje šance rostou, přestanu věřit ve tvého bratra. V opačném případě nebudu podporovat poraženého.“

Ameni sevřel pěsti.

„Zasloužil bys...“

„Možná jsem z nás všech nejupřímnější,“ prohlásil budoucí diplomat.

„To bych se divil,“ poznamenal suše Setau. „Jediný, kdo zaujímá reálné stanovisko, jsem já.“

„Prozradíš nám ho?“

„Krásná slova mě nezajímají. Jedině činy platí. Budoucí král se musí umět postavit hadům. Hned za příštího útluku,